

mo), *Črna pesem* in *Bela pesem*. Pesnica Marica Škorjanec je v njiju upesnila vrsto drobnih zaznav iz narave, ki govore o čustvih in razpoloženjih, kakor jih lahko podoživlja občutljiv premišljevalec. Slikarka, ki se odziva na barvitost sveta, je pustila tidve strani le rahlo tonirani in ju je v celoto vključila samo s tremi ornamentalno uporabljenimi pavjimi peresi ob robu besedil.

Slikarkino potrebo po dinamiki potrjujeja dve *uganki*, *o sodu* in *o ježu*. Prikrivanemu predmetu oziroma živali je dodala še drugi predmet oziroma žival in tako statičen opis spremenila v dramatiziran prizor. Pri naštevanju, na primer v pesmi *Darila* ali v pesmi *Havaji*, se je oddaljila od zaporedja naštevanih predmetov v verzih in narisane predmete fantazijsko sproščeno razsejala po celotni razpoložljivi ploskvi.

Slikarka pa ne doživlja sveta samo kot likovnica, temveč tudi kot biologinja (študirala je oboje); zato ji je narava, še posebej živalski svet, res blizu. O tem zgovorno pričajo recimo speče živali v *Pesmici za otroka, ki noče spati* in še mnoge druge upodobitve.

Vsekakor delujejo ilustracije Milene Houška Pavlin zelo samosvoje. Otroku opazovalcu ponujajo humorno naravnano, dinamično, živahno razgibano, barvno pestro podobo sveta, ki spodbuja njegovo ustvarjalno domišljijo, hkrati pa potrjujejo slikarkino odprtost do sveta in življenja ter naklonjenost otroku.

To pa je v skladu z osnovnim sporočilom pesmi Marice Škorjanec, ki so v knjigi *Pavje pero* z ilustracijami Milene Houška Pavlin dobile učinkovito dopolnilo.

Alenka Glazer

SLIKANIŠKI SVET, KI USTOLICUJE BESEDO

Agnès de Lestrade: *Dežela Velike tovarne besed*. Ilustr. Valeria Docampo. Prev. Ana Ambrož. Založba Kres, 2009

Subverzivno naravnani slikaniški svet ustoličuje Besedo kot najvišjo vrednoto dane stvarnosti; (ne)dostopna, kupljiva in vpeta v primež družbene diferenciacije privzame lastnosti materialnih dobrin potrošniškega sveta in kot taka, z rahlo bizarnim, a vsekakor originalnim prijemom, zamaje zakoreninjeni stereotip o svoji vrednosti.

Da bi jo lahko izgovoril, jo moraš pogoltniti. Da bi jo lahko pogoltnil, jo moraš kupiti. Še več: nekatere besede so dragocenejšje od drugih. V Veliki tovarni besed se neumorno tiskajo noč in dan, manjvredne se nemarno odvržene valjajo v smeteh, v času razprodaj jih je moč kupiti po znižani ceni, tu pa tam kakšno celo odpihne veter – le-te lovijo otroci s svojimi mrežami za metulje. Le odvržene in naključno tavajoče v vetru so brezplačno dosegljive vsem. Beseda je torej rezervirana za premožnejše; nastajajoče vzporednice so osupljive: moč besede pogojuje moč denarja. A čeprav se zdi sporočilo vse prej kot optimistično, je prav potujitveni efekt tisti, ki povsem eksplicitno izpostavi polno in pravo vrednost komunikacije zunajslikaniškega sveta, ki ji družbena razslojenost ne more do živlega: prožnost, gnetljivost, predvsem pa neomejena razpoložljivost besed posameznika oblikuje in vedno znova osvobaja.

V nadaljevanju se horizont dodatno razširi in poglobi. Gladko drsenje v tujost upodobljene realnosti omogoča puščobna atmosfera ilustracij in nenavadna upodobitev oblačil, ki neposredno korespondira s samo zgodbo. Bogati so z besedami preobloženi: napisane so na njihovih plaščih, oblekah, klobukih, vrečkah, celo darilih. Nasprotno revni

ne posedujejo besed, zato so njihova oblačila bela in nepopisana, le njihovi otroci imajo na kapicah in oblekah slikovne znake. Ko odrastejo, izginejo tudi ti. Iz brezizrazno pustega ozadja prihajata v znamenju rdeče v ospredje oba protagonista, Filip in Sara, polnokrvna in samosvoja, željna stika, bližine in dotika besed. Njuna komunikacija ni le izrekanje besed; tudi naključno uvožene besede, kot so češnja, prah, stol, lahko izražajo čustva ljubezni in naklonjenosti – verbalno minimalizacijo tako povsem ustrezno nadgradi moč neverbalnega (nasmeh, pogled itd.). In obratno: verbalno izrekanje »ljubezni« je lahko brezizrazno in izpraznjeno, kar v svojem bombastičnem kratkem nagovoru dokaže antagonist Oskar. Čeprav je v njegovih visokozvonečih besedah bogastvo (denar), se pravo bogastvo (ljubezen) skriva v treh Filipovih »drobtincah«. Kljub temu da učinkujejo poljubno in nepovezano, se s pridihom simetrije (češnja / Sarina češnjevo rdeča oblekica / Filipovi rdeči metulji) približujejo in prizemljujejo v stvarnost. Češnjevo rdeča simbolizira vitalnost in zlitje, kar ob njunem komunikacijskem stiku jasno izrazijo ilustracije, namerno prekomerno zapolnjene z rdečo barvo.

Neprecenljivost prave in žive komunikacije je torej v njeni resnici – govoriti in živeti, čutiti, se boriti za izgovorjeno. Izčiščena moč izgovorjene besede omogoči prehod na višji nivo – iz verbalnega na fizični – v obliki Sarinega poljuba. Koherenca je nespregledljiva; verbalno in fizično se prepletata in ustvarjata paleto neskončnih možnosti približevanja: potencial, ki je skrit v jedru medsebojne ga stika, je neomejen.

Kompozicijska spirala končno doseže vrh: Filipu je ostala v rezervi le še ena samcata besedica, skrbno hranjena in tokrat pomensko povsem ustrezna in s tem dokončno prizemljena: Še! Krhka sinteza tako napoveduje odskočno desko,

ki razblinja nemi svet – novo matrico medosebnih odnosov, zračno in osvobodeno komunikacijskega kolapsa.

Beseda, ki ni vseprisotna in razpoložljiva, ki v svoji izvorni pojavnosti ne more biti vnaprej dana, raziskuje mnogotere izraze bližine in ponuja v pretres temeljna izhodišča o moči, (ne)omejenosti in vrednosti medsebojne komunikacije.

Kristina Picco

IZJEMNO USPEŠNA PRIREDBA ANDERSENOVEGA SLAVCA

Peter Verhelst: *Skrivnostno grlo slavčeveo*. Ilustr. Carll Cneut. Založba Narava, 2009.

V prevodu Mateje Seliškar Kenda se v slovenskem prostoru predstavi razkošna slikanica, delo priznanih flamskih avtorjev, pesnika, romanopisca in dramatika Petra Verhelsta in ilustratorja Carlla Cneuta. Z obema avtorjema se je slovenska javnost podrobneje seznanila na lanski Vilenici, Carll Cneut pa je bil letos uvrščen tudi med finaliste za prestižno Andersenovo nagrado. Slikanica, ki je bila v Belgiji večkrat ponatisnjena, prejela številne nagrade, med drugim tudi za najboljšo otroško in mladinsko knjigo, in bila prevedena v več jezikov, rahločutno in z vso skrbnostjo na novo pregnete Andersenovo pravljico *Slavec*.

V znamenju Andersena torej oživi znana zgodba, a ko se bralec potopi v poezijo barv in besed, se zdi, da slavec zapoje drugačen spev; sugestivna prvoosebna pripoved deklice mu podari drznejši, močnejši ... skrivnostnejši utrip.

Skrivnost, ki jo varuje slavčeva pesem je neupovedljiva in neuničljiva in prav v tem je njena (pre)moč nad Vsem. Večnost biva v pristnem estetskem izrazu in